

Sygn. akt IV KK 191/17

POSTANOWIENIE

Dnia 22 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 kpk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 czerwca 2017 r.,

sprawy **R. K.**

skazanego z art. 158 § 1 kk i art. 156 § 1 pkt 2 kk w zw. z art. 11 § 2 kk

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 4 stycznia 2017 r., sygn. akt VII Ka .../16

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Ż.

z dnia 6 października 2014 r., sygn. akt II K .../12,

p o s t a n o w i ł

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

**2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć
skazanego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 6 października 2016r. R. K. uznany został za winnego popełnienia przestępstwa z art. 158 § 2 k.k. i art. 156 § 1 pkt. 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i skazany na karę 5 lat pozbawienia wolności.

Od powyższego wyroku apelację złożył obrońca oskarżonego R. K. podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania - art. 424 § 1 pkt.2 k.p.k., art. 2 § 2, art. 4, art. 5 § 2, art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k., błędów w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku oraz rażącej niewspółmierności orzeczonej kary, domagając się uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do

ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu , ewentualnie uniewinnienia oskarżonego od stawianego mu zarzutu lub zmiany opisu zarzucanego R. K. czynu na art. 156 § 2 k.k. i wymierzenie kary 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 5 lat.

Wyrokiem z dnia 23 września 2015r. Sąd Okręgowy utrzymał w mocy zaskarżony wyrok w zakresie dotyczącym oskarżonego R.K.

Od wymienionego wyroku obrońca oskarżonego wniósł kasację, zarzucając rażące naruszenie prawa materialnego, a to art. 158§2 k.k. i art. 156 § 1 pkt. 2 k.k. oraz rażące naruszenie przepisów postępowania, a to art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz utrzymanego nim w mocy wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Wyrokiem z dnia 12 października 2016r. sygn. akt. IVKK171/16 Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w odniesieniu do R. K. i sprawę w tym zakresie przekazał Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Wyrokiem z dnia 4 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że przyjął, iż czyn przypisany oskarżonemu R.K. stanowi występki z art. 158 § 1 k.k. i art. 156 § 1 pkt. 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Od powyższego wyroku obrońca R.K. wniósł kasację, podnosząc zarzuty:

1. rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego tj. art. 170 § 1 pkt. 5 k.p.k. w zw. z art. 405 k.p.k. w zw. 458 k.p.k. mającego istotny wpływ na treść wydanego w sprawie orzeczenia poprzez bezzasadne uznanie, iż zgłoszony wniosek w przedmiocie przeprowadzenia dowodu z dodatkowej opinii biegłego na okoliczność aktualnego stanu zdrowia pokrzywdzonego M. B., konsekwencji i skutków zdarzenia w odniesieniu do stanu zdrowia funkcjonowania pokrzywdzonego wobec upływu 4 lat i 6 miesięcy od daty popełnienia czynu, w sposób oczywisty zmierza do przedłużenia postępowania, w sytuacji gdy wniosek powyższy dotyczył kluczowych okoliczności sprawy, mających istotne znaczenia dla wymiaru kary i brak było podstaw do jego oddalenia;

2. rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego tj. art. 457 § 3 k.p.k. poprzez brak ustosunkowania się w sposób całkowity i wystarczający,

odpowiadający standardom procesowym do zarzutów i wniosków zawartych w apelacji oraz złożonych przed Sądem II instancji, w szczególności oddalenia zgłoszonego przez obrońcę wniosku dowodowego w zakresie dodatkowej opinii biegłego;

3. rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego tj. art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. i art. 405 k.p.k. w zw. art. 458 k.p.k. poprzez niesłuszne oddalenie wniosku dowodowego o przeprowadzenie dodatkowej opinii biegłego, brak należytego uzasadnienia stanowiska w tym zakresie, co w stopniu poważnym ograniczyło prawo do obrony R. K.;

4. rażącego naruszenia art. 46 § 2 k.k. poprzez uznanie, iż wysokość nawiązki orzeczonej wyrokiem Sądu I instancji na rzecz pokrzywdzonego M. B. w wysokości 40 000 zł było prawidłowym rozstrzygnięciem dotyczącej orzeczonej na rzecz pokrzywdzonego nawiązki w sytuacji, w której nawiązka stanowi substytut obowiązku naprawienia szkody, a szkoda ta winna być ustalana w chwili wyrokowania przez Sąd przy ustaleniu stanu zdrowia pokrzywdzonego, zakresu pokrzywdzenia, skutków i konsekwencji zdrowotnych czynu, a która to okoliczność mimo zawnioskowanego dowodu w tym zakresie nie została w sprawie przeprowadzona, a co za tym idzie ustalona i uprawdopodobniona w zakresie uznania zasadności nawiązki orzeczonej w wyroku Sądu I instancji (utrzymanego przez Sąd Odwoławczy w powołanym zakresie),

5. rażącego naruszenia przepisów postępowania, a to art. 433 § 2 k.p.k. poprzez zaniechanie rozważenia wniosku skarżącego w zakresie ustalenia stanu zdrowia pokrzywdzonego, zakresu wyrządzonej zdarzeniem szkody (krzywdy) i wysokości należnej nawiązki, a nadto dokonania ogólnikowej jedynie analizy zasadności wymiaru kary, podstaw wymiaru kary, podstaw utrzymania w mocy wyroku Sądu I instancji w zakresie kary bezwzględnego pozbawienia wolności i wysokości nawiązki co mogło mieć istotny wpływ na treść wyroku, ponieważ wszechstronne i dokładne rozważenie podniesionych zarzutów prowadziło do wniosku, że Sąd I instancji błędnie i z naruszeniem przepisów postępowania ustalił okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy i dokonał dowolnej oceny dowodów;

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy rozpoznając kasację w granicach określonych w art. 536 k.p.k. zważył, co następuje:

Kasacja jest bezzasadna i to w stopniu oczywistym.

Zarzuty postawione w skardze sprowadzają się do dwóch kwestii – oddalenia wniosku o dopuszczenie kolejnej opinii o aktualnym stanie zdrowia pokrzywdzonego M. B. oraz kwestionowania przez obronę prawidłowości ustalenia wysokości zasądzonej od skazanego nawiazki.

Na wstępie przypomnieć należy, że przepis art. 433 § 2 k.p.k. ma charakter bezwzględny i nakazuje sądowi odwoławczemu rozważenie wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym (zob. np. wyrok SN z dnia 28 maja 2008 r., II KK 332/07, LEX nr 435359), natomiast z dyspozycji art. 457 § 3 k.p.k., odczytywanej w powiązaniu z art. 433 § 2 k.p.k., wynika w sposób niebudzący wątpliwości, że obowiązkiem sądu odwoławczego jest przedstawienie w pisemnych motywach wyroku powodów oddalenia (bądź uwzględnienia) zarzutów apelacji (odwołania), przy czym prezentowane rozważania winny odnosić się do wszystkich zarzutów, zaś treść tych rozważań nie może ograniczać się jedynie do ogólnych stwierdzeń powielających np. treść art. 7, 5 § 2 czy 4 k.p.k. Również zaaprobowanie bądź krytyka stanowiska sądu I instancji nie może być zbiorem ogólników akceptujących bądź odrzucających ustalenia, oceny i rozumowanie tegoż sądu (zob. np. wyrok SN z dnia 12 kwietnia 2007 r., II KK 341/06, R-OSNKW 2007, poz. 816).

Prawidłowe wypełnienie swoich zadań przez sąd odwoławczy ma zasadnicze znaczenie nie tylko z punktu widzenia realizacji uprawnień strony wnoszącej zwyczajny środek odwoławczy, która z motywów sądu ad quem powinna dowiedzieć się, dlaczego jej zarzuty, argumenty i wnioski nie zostały uwzględnione, ale także w aspekcie kontroli kasacyjnej, która w wypadku niedokładnego sporządzenia uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego nie jest możliwa (zob. np. postanowienie SN z dnia 5 sierpnia 2008 r., III KK 68/08, LEX nr 449109).

Lektura pisemnych motywów orzeczenia sądu odwoławczego prowadzi natomiast do wniosku, że wymogom określonym w ww. przepisach art. 433 § 2

k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. Sąd Okręgowy niewątpliwie sprostął. Odnosząc się bowiem w pierwszej kolejności do kwestii oddalenia wniosku dowodowego zauważyć należy, że w toku postępowania uzyskano cztery opinie dotyczące stanu zdrowia pokrzywdzonego, z których jednoznacznie wynika, iż następstwa pourazowe zdarzenia będącego przedmiotem postępowania karnego spowodowały u pokrzywdzonego „naruszenie ogólnej sprawności jego organizmu w stopniu powodującym konieczność stałej opieki i pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych tj. niezdolność do samodzielnej egzystencji. Sąd odwoławczy zasadnie więc uznał, że nie ma konieczności zasięgnięcia kolejnej opinii, co uargumentował oddalając wskazany wniosek dowodowy.

Przede wszystkim zaś, nie można pomijać tego, że skazanemu przypisano spowodowanie u pokrzywdzonego „choroby realnie zagrażającej życiu oraz ciężkiej choroby długotrwałej”, nie zaś spowodowanie „kalectwa”, „trwałej choroby psychicznej” czy „choroby nieuleczalnej” – również stanowiących znamiona przestępstwa z art. 156 § 1 pkt 2 k.k. Przy przyjętych znamionach, nawet poprawa stanu zdrowia pokrzywdzonego po blisko 5 latach od zdarzenia, nie ma wpływu na prawidłowość przyjętej kwalifikacji prawnej, znamiona te nie mają bowiem charakteru definitywnego. Uzyskane zaś w toku procesu opinie lekarskie jasno wskazują na „zagrożenie” spowodowane czynem skazanego oraz na „długotrwałość” wywołanej choroby.

Powyższe wypada uzupełnić o stwierdzenie, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażono stanowisko, że składanie wniosków dowodowych w końcowej fazie postępowania dowodowego nie jest wprawdzie wykluczone przez procedurę karną, ale postąpienie takie musi być oceniane także przez pryzmat przepisu art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k., z uwagi na obligatoryjny charakter tej normy. Jeżeli zaś analiza zgłoszonego wniosku dowodowego w zestawieniu z całokształtem okoliczności faktycznych, a w szczególności faktyczną możliwością złożenia tego wniosku na wcześniejszym etapie postępowania bez szkody dla realizowanej linii obrony doprowadzi do jednoznacznego stwierdzenia, że celem takiego wniosku było li przedłużenie postępowania karnego, to zastosowanie normy art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. będzie nie tylko uzasadnione, ale i konieczne (zob.

np. postanowienia SN z dnia 3 kwietnia 2012 r., V KK 30/12; z dnia 27 listopada 2013 r., IV KK 303/13, LEX nr 1403900).

Także jako niezasadne należy ocenić zarzuty dot. wysokości zasądzonej nawiązki – przyjmując, że są one w ogóle dopuszczalne w postępowaniu kasacyjnym i nie są zabiegiem analogicznym do kwestionowania współmierności kary.

Orzeczenie względem oskarżonego nawiązki w trybie art. 46 § 2 k.k. służy kompensacie szkód i krzywd mających swe źródło w przestępstwie. Nie ulega wątpliwości, co słusznie podkreślił Sąd I instancji motywując swą decyzję w przedmiocie przyznania pokrzywdzonemu nawiązki, że w następstwie wyrządzonego przestępstwa, nie jest on zdolny do samodzielnej egzystencji i wymaga długotrwałej rehabilitacji (strona 29 uzasadnienia), co uzasadnia orzeczenie względem niego stosownej rekompensaty.

Z kolei wysokość orzeczonej na podstawie art. 46 § 2 k.k. nawiązki winna być miarkowana z uwzględnieniem rozmiaru szkód, ale szczególnie rozmiaru krzywdy wyrządzonej pokrzywdzonemu, ocenianej zwłaszcza przez pryzmat subiektywnych doznań ofiary przestępstwa, sposobu działania sprawcy, jak również tego, jaki wpływ na stan psychiczny osoby pokrzywdzonej wywołało znalezienie się w sytuacji ofiary przestępstwa.

Sąd Okręgowy słusznie też podkreślił, że okoliczność, iż po prawie pięciu latach od zdarzenia miała nastąpić ewentualna poprawa stanu zdrowia pokrzywdzonego nie stanowi podstawy do zmiany orzeczenia o karze (strona 7 uzasadnienia).

Z tych powodów zarówno zasadność orzeczenia nawiązki, jak i jej rozmiar nie mogą być uznane jako decyzja podjęta z rażącym naruszeniem prawa.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej postanowienia, przy czym kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążył skazanego.